

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/390/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3112226669
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3112226669.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcu H. A., nar. XX.XX.XXXX, štátneho občana J. republiky, toho času v N. na výkon trestu odňatia slobody Ilava proti žalovaným 1/ Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné nám. č. 13, Bratislava, 2/ Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné nám. č. 13, Bratislava, 3/ Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, so sídlom Šagátova č. 1, Bratislava, 4/ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, so sídlom Gucmanová č. 19/670, Leopoldov a 5/ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava, so sídlom Mierové nám. č. 1, Ilava, o náhradu škody, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 14C/403/2012-251 zo dňa 30. mája 2016, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého inštancie v napadnutej časti vo výroku II. o zamietnutí žaloby žalobcu a vo výrokoch III. a IV. o náhrade trov konania žalovaných zrušuje a vec vráca i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom konanie v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 500.000,- eur zastavil /výrok I./, žalobu žalobcu zamietol /výrok II./, žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal /výrok III./ a žalovaným 3/, 4/ a 5/ náhradu trov konania nepriznal /výrok IV./. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaných 1/ až 5/ k náhrade škody v celkovej výške 1.750,- eur a k náhrade nemajetkovej ujmy 600.000,- eur a ospravedlnenia. Súd dňa 27.4.2016 pripustil zmenu žaloby tak, že žalovaní 1/ až 5/ sú povinní sa žalobcovi formálne ospravedlniť a zaplatiť mu celkovú sumu vo výške 100.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, sumu 1.750,- eur titulom majetkovej škody a vo zvyšku bola žaloba vzatá späť. Svoje nároky žalobca odôvodňoval porušením práva na ochranu osobnosti podľa § 11 až § 13, § 16 Občianskeho zákonníka, predchádzania škodám podľa § 415 a náhradou škody podľa § 420, § 421 a § 424 Občianskeho zákonníka, porušenia práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania), čl. 8 (rešpektovania súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie) čl. 10 (slobody prejavu), čl.13 (účinné prostriedky nápravy), čl.14 (zákazu diskriminácie a čl.1 (ochrany majetku) ďalej sa dovolával Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv v čl. 12 (princíp rovnosti), čl. 16 (nedotknuteľnosť osoby), čl. 19 (právo na rodinný život, ľudskú dôstojnosť atď.) čl.40 (právo na ochranu zdravia) a dodržiavania ustanovení § 6 ods.1 a § 64 ods.6,7 zákona č. 4/2001 Z.z. a § 3 ods.1 a 2 , §11 , § 24 a § 37 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a práv a na rovnaké zaobchádzanie podľa § 2, § 9 a § 11 zákona č. 365/2004 v spojení so zákonom č. 326/2007 Z.z.. Uviedol, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody od roku 2001 a ku všetkým porušeniam jeho práv došlo počas výkonu trestu vo väzniciach a to spôsobom výkonu trestu a postupom alebo konaním príslušníkov ZVJS. V januári 2011 sa pri šití obuvi v Leopoldove pichol nejakým drôtom, rana sa mu zapálila. Väzenská lekárka mu predpísala antibiotiká a na druhý deň bola rana zapálená, čo sa

muselo riešiť chirurgicky a vo februári 2011 sa mu zápal objavil znovu, opakovane bral antibiotiká a zistilo sa, že sa nakazil zlatým stafylokokom, čo je nebezpečná baktéria, ktorá sa nedá vyhubiť, môže spôsobiť amputáciu končatín aj smrť. Za toto nakazenie zodpovedá podľa žalobcu štát prostredníctvom príslušných orgánov, lebo neboli vykonané opatrenia na zamedzenie nákazy patogénom, ktorá sa prejavila aj u ďalších odsúdených (E. D. a S. R.) a väznica nepoužila špeciálne nátery na steny, hubiace zlatého stafylokoka. Namietal závery vyšetrovania OR PZ v Trnava v tejto veci vedenej pod ČVS:ORP-1226/2-OVK-TT-2012, v ktorom bolo lekárom uvedené, že po ošetrení údajného vpichu na pravom predlaktí u navrhovateľa ide o možné účelové správanie-recidivujúce seba poškodzovanie v dôsledku vlastnej nesterilnej manipulácie s obväzom. Tieto závery žalobca označil za zásah do osobnostných práv, lebo ich považoval za nepravdivé a domáhal sa ospravedlnenia, náhrady škody za lieky a ušlý zisk pre práceneschopnosť v sume 250 eur a odškodnenia za duševnú traumu, stres a pocit krivdy. Uviedol, že dňa 10.2.2012 bol pri eskortovaní z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava fyzicky napadnutý príslušníkmi ZVJS a po príchode do ÚVTOS Ilava odvezený do nemocnice, kde strávil 3 dni. Pri odchode nespísali zoznam jeho vecí a po prevoze do ÚVTOS Ilava zistil, že nejaké veci chýbajú (hygiena, potraviny, poštové známky, písacie potreby, písomnosti atď.), čím mu vznikla škoda na majetku 500 eur a škoda ublížením na zdraví, za čo sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy. Ďalej považoval za porušenie svojich práv tú skutočnosť, že pri realizácii návštevy odsúdeného s jeho blízkymi odsúdení na doživotie môžu komunikovať s návštevmi len s použitím vnútorného telefónu, oddelení plexisklom. Rozhovory sa odpočúvajú a nahrávajú na zvukový záznam, vrátane telefonických rozhovorov mimo návštevy, čo považoval za nezákonné odpočúvanie a porušenie práva na súkromie a rodinný život. Ďalej poukazoval na porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, keď odsúdení na doživotie v ÚVTOS Ilava majú k dispozícii športovú miestnosť vybavenú žinenkami, rebrinami a pod., vrátane posilňovacích zariadení a v ÚVTOS Leopoldov toto k dispozícii nemajú. Poukazoval na obmedzenia odsúdených na doživotie v súvislosti s nedostatkom účinných športových a iných aktivít, pohybovú činnosť, návštevy medzi odsúdenými, záujmovú činnosť. Vytýkal spôsob vykonávania prehliadok cieľ v ÚVTOS Leopoldov v dňoch 3.11.2011 a 6.1.2012, kedy ho vyviedli z cely a po návrate zistil, že jeho veci vrátane potravín boli rozhádzané po zemi a písomnosti a obaly na ne boli roztrhané, niektoré veci ako známky a listinné doklady mu boli odcudzené. Domáhal sa spisovania majetku odsúdeného, aby tento nemohol byť odcudzený alebo zničený. Namietal spôsob pridelenia práce pri ručnom šití obuvi, nakoľko materiál na šitie rozdával odsúdený, ktorý si robil čo chcel a pýtal od navrhovateľa za pridelenie materiálu úplatky ako tabak, kávu a pod. a keď ich nedostal, dal mu menej materiálu, v dôsledku čoho navrhovateľ menej ušiel a menej zarobil. Tým bol vystavený šikane, čo oznámil personálu väznice a táto s tým nič neurobila. Toto všetko považoval žalobca za porušovanie svojich práv a diskrimináciu, čo podľa jeho názoru odôvodňuje nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 100.000 eur od všetkých odporcov 1/ až 5/ a taktiež ospravedlnenie. Domáhal sa osobnej prítomnosti na pojednávaní. Súd vykonal vo veci dokazovanie, z ktorého zistil, že uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne ČVS: ORP-1126/2-OVK-TT-2012 zo dňa 24.8.2012 bolo odmietnuté oznámenie žalobcu pre podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods.1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť ošetrojúci lekári a personál v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov v čase od januára 2011 do marca 2011 tým, že potom, ako mu na predlaktí pravej ruky vznikol zápal, čo malo za následok, že bol nakazený baktériou zlatý stafylokok, ho mali neadekvátne liečiť a ošetrovať a táto baktéria sa do jeho tela mala dostať zle vydanou a nakazenou stravou. Vyšetrovateľ vypočul lekárku MUDr. Petru Elčíkovú, vedúcu lekárku zdravotníckeho zariadenia ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, zabezpečil lekárske správy o zdravotnom stave navrhovateľa. Vyšetrovateľ v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že lekári v prípade navrhovateľa konali v súlade s lekárskou etikou a navrhovateľovi poskytli adekvátne ošetrenie v rámci možností ich zariadenia, pričom na základe dostupnej zdravotnej dokumentácie a vyjadrenia jeho samotného, sám žalobca zasahoval do liečebných postupov tým, že si rany rozrezával a hnis vytlačal, čím sa mohol zápal ďalej rozširovať. Nie je zmienka o tom, že by sa baktéria zlatý stafylokok do jeho tela alebo iného odsúdeného dostala prostredníctvom nesprávneho vydávania stravy, toľž nie nakazenej. Podľa MUDr. Elčíkovej sa táto baktéria nachádza asi u 1/3 ľudskej populácie na nosovej sliznici, koži a patrí k najčastejším príčinám infekcií, takže ak si odsúdený spôsobil infekciu rany uvedenou baktériou, tak to bolo s najväčšou pravdepodobnosťou iba následkom jeho vlastnej nesterilnej manipulácie s ranou už pred 13.1.2011. Z úradného záznamu č. ÚVTOS a ÚVV-2-167/22-2012 z 10.2.2012 vyplýva, že dňa 10.2.2012 o 13,15 hod. pri vykonávaní osobnej prehliadky v ÚVTOS Leopoldov pred priamou eskortou sa odsúdený H. A., nar. XX.X.XXXX, z.č.XXXXXX vyjadril, že nikam nejde, aj keď ho zabijú. Potom sa hodil o zem, pričom si buchol pravú stranu hlavy. Odsúdený kládol pasívny odpor, z tohto dôvodu boli voči nemu použité donucovacie prostriedky hmaty a chvaty v súlade s § 31 ods.1 písm. a) zákona č. 4/2001 o Zbore väzenskej a justičnej stráže. Donucovacie prostriedky použili príslušníci

zásahovej jednotky špeciálnej zásahovej skupiny ústavu, ktorí boli Dodatkom k DRRÚ č. 1-41/22-2012 velení k vykonaniu preeskortovania menovaného za základe Eskortného príkazu č. 103/12 do ÚVTOS a ÚVV v Ilave. Po použití donucovacích prostriedkov bol odsúdený H. A. o 13,25 hod. predvedený na lekárske ošetrenie služobnému lekárovi, ktoré odmietol, odmietol komunikovať so služobným lekárom a neumožnil mu svoje ošetrenie. Služobný lekár ho prehliadol len vizuálne a následne bol žalobca preeskortovaný do ÚVTOS a ÚVV Ilava. Tento zákrok bol odobrený vedúcim oddelenia ochrany a obrany so záverom, že zakročujúci príslušníci postupovali v súlade s § 31 ods.1 písm. a), ods.2, 3, § 33 ods.2, § 44 ods.1, 2 zákona č. 4/2001 Z.z. a k zraneniu žalobcu nedošlo v súvislosti s použitím donucovacích prostriedkov, ale ešte pred ním. Zo spisu GR ZVJS -sť-86/16-2012 vyplynulo, že žalobca 3/ prešetroval sťažnosť žalobcu kvôli údajnému fyzickému napadnutiu pri eskorte dňa 10.2.2012 a strate, resp. odcudzeniu jeho vecí pri eskorte z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava a túto sťažnosť mal za neopodstatnenú. Žalobca sa pri vykonávaní dôkladnej osobnej prehliadky (pri ktorej mu našli nepovolené veci: zabrušený nôž ukrytý vo fľaši od šampónu a v chlebe mal ukryté nite pochádzajúce z pracoviska "ručné šitie obuvi" o čom svedčí úradný záznam č.j. ÚVTOS a ÚVV-2-165/22-2012 z 10.2.2012) pred eskortou správal agresívne, hodil sa na zem, privodil si zranenie hlavy, kládol pasívny odpor a boli proti nemu použité donucovacie prostriedky. Osobné veci žalobcu podľa zoznamu osobných vecí súhlasili s osobnými vecami doručenými do ústavu Ilava (žiadna vec nebola poškodená alebo odcudzená) príslušníci ZVJS nespísali záznam o škode. Sťažnosť bola vybavená ako neopodstatnená. Zo spisu GR ZVJS -sť-134/16-2012 vyplýva, že žalovaný 3/ prešetroval sťažnosť žalobcu kvôli podmienkam vo väznici a na eskortu zo dňa 10.2.2012 (opakovaná sťažnosť pre to isté fyzické napadnutie pri eskorte dňa 10.2.2012) držanie nepovoleného TV zn. Trevi, pričom riaditeľ ústavu nepovolil TV prijímač vybrať zo skladu a odovzdať ho rodinným príslušníkom žalobcu na návšteve. Po poučení o postupe odovzdania nepovolených vecí a schválení riaditeľom bol prijímač bol odovzdaný blízkym osobám žalobcu na návšteve dňa 9.6.2012. Sťažnosť bola vybavená ako neopodstatnená. Zo spisu GR ZVJS -sť-178/16-2012 vyplynulo, že žalovaný 3/ prešetroval sťažnosť žalobcu kvôli zdravotnej starostlivosti, premiestneniu z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava, predčasne ukončenej návšteve príbuzných, vykonávaní návštev športovej a PC miestnosti, návštev medzi odsúdenými; žalobca sa domáhal psychologických a psychiatrických vyšetrení za účelom získania prístupu k pravidelným cvičeniam v posilňovni. Predmetom rozhovorov s psychológmi boli pravidelné sťažnosti na ponižujúci spôsob zaobchádzania, pričom v záveroch od záznamov od psychológa sa opakovane konštatuje dobrý psychický stav. Ďalej sa domáhal prístupu k právnym predpisom, žiadosti o nápravu TV signálu a pod.. Sťažnosť bola vybavená ako neopodstatnená. Zo spisu GR ZVJS -sť-304/16-2012 vyplýva, že žalovaný 3/ prešetroval opätovnú sťažnosť žalobcu kvôli zlatému stafylokokovi, žalobca sa sťažoval na psychológov, lebo mu nezabezpečili program zaobchádzania, v ktorom by mohol navštevovať posilňovňu, sťažoval sa na stravovanie a rôzne podmienky vo väznici. Sťažnosť bola vybavená ako neopodstatnená.

2. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že v spore vytýčil celkovo 2 pojednávania v dňoch 27.4.2016 a 30.5.2016, na ktoré predvolal všetkých účastníkov a právneho zástupcu žalobcu. Na pojednávanie sa nedostavil len žalobca (vo výkone trestu) a žalovaní 1/ a 2/, ktorí žiadali konať v ich neprítomnosti a nežiadali pojednávanie odročit', preto súd vec prejednal a rozhodol podľa § 101 ods.2 O.s.p. v ich neprítomnosti. Súd vec prejednal a rozhodol bez osobnej účasti žalobcu a na ním namietané porušenia jeho procesných práv uviedol, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávaní veci nejde z dôvodu, že súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov. V danom prípade bol žalobca riadne vypočutý vyšším súdnym úradníkom vo výkone trestu odňatia slobody dňa 29.1.2013 a mal možnosť vyjadriť sa k žalobe, uviesť všetko, čo považoval za potrebné a bol poučený podľa § 120 ods.4 O.s.p. o práve navrhnuť a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, čo nevyužil. Domáhal sa iba osobnej účasti na pojednávaní. Tu súd poukázal na to, že žalobca je osobou odsúdenou na doživotný

trest odňatia slobody v III. nápravno-výchovnej skupine s maximálnym stupňom stráženia, preto nebolo možné zabezpečiť prítomnosť žalobcu na pojednávaniach pred konajúcim súdom jednak z dôvodu hospodárnosti konania ale aj z bezpečnostných dôvodov (počas prehliadky v ÚVTOS Leopoldov napriek všetkým bezpečnostným opatreniam bol u žalobcu nájdený vo fľaši od šampónu zabrúsený nôž), pričom na ochranu jeho oprávnených práv a záujmov mal v tomto konaní ustanoveného advokáta. Jeho advokát bol prítomný na oboch pojednávaniach konaných v dňoch 27.4.2016 a 30.5.2016 a samotný žalobca sa pripravil o možnosť právnej pomoci tak, že svojmu advokátovi vypovedal /správne mal súd prvej inštancie používať termín odvolanie plnej moci s ohľadom na to, že sa jednalo o právny úkon splnomocniteľa; pozri § 33b Občianskeho zákonníka - poznámka odvolacieho súdu/ dňa 1.5.2016 plnú moc. O vypovedaní plnej moci sa však advokát žalobcu dozvedel až na pojednávaní dňa 30.5.2016 od veci prejednávajúcej sudkyne, nakoľko odvolanie plnej moci žalobca neadresoval svojmu advokátovi, ale iba súdu a advokát žalobcu obdržal fotokópiu odvolania plnej moci až na pojednávaní dňa 30.5.2016, kedy mu ju súd na jeho požiadanie vyhotovil. Súd v tomto prípade už v rámci prípravy pojednávania zistil, že žiadne dôkazy, ktoré v tomto konaní žalobca žiadal vykonať až prostredníctvom svojho advokáta (podanie zo dňa 24.3.2016) v podobe vypočutia odsúdených R. R. a E. D., vypočutia MUDr. Ľubice Liptákovej a MUDr. Petry Ilčíkovej súd nevykoná, z dôvodu ich zjavnej nehospodárnosti a ostatné dôkazy sa už v spise nachádzali (záznamy o eskortách, záznamy vecí odsúdeného a pod.). O tejto skutočnosti súd oboznámil prítomných účastníkov a advokáta žalobcu na pojednávaní dňa 27.4.2016, potom ako po začatí pojednávania účastníci predniesli a doplnili svoje návrhy. Súd v súlade s § 118 ods.1 O.s.p. oznámil výsledky prípravy pojednávania, ktoré skutočnosti možno považovať za preukázané a ktoré nie s tým, že preukázané skutočnosti súd dokazovať nebude a vzhľadom na uzavreté viacnásobné prešetrenia všetkých namietaných skutkových tvrdení žalobcu totožného obsahu kompetentnými orgánmi, si súd osvojil ich závery podľa § 135 ods. 2 O.s.p. a z nich bude vychádzať. Pojednávanie bolo odročené len z dôvodu doručenia zmeny žaloby žalovaným 1/ a 2/ neprítomným na pojednávaní v súlade s § 95 ods. 1 O.s.p. a doručenia chýbajúcich vzájomných vyjadrení k žalobe jednotlivým žalovaným. Súd teda v danom prípade žiadne dokazovanie nevykonával, riešil iba právnu otázku existencie porušenia osobnostných práv žalobcu, na podklade ním vznášaných tvrdení a prípadnú náhradu majetkovej, resp. nemajetkovej ujmy.

3. Skutočnosti, ktoré súd prvej inštancie v konaní zistil posúdil podľa § 3 ods.1, 2 a 4 až 6, § 4 ods. 1, § 12, § 36 ods. 1 a 2, § 37 ods. 1, § 79 ods. 1 až 4, § 96, § 97 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, podľa § 11, § 13 ods.1 až 3, § 420 ods.1, § 442 ods.1, 3 Občianskeho zákonníka a podľa § 135 ods.2 O.s.p.. Uviedol, že v dôsledku úpravy žaloby a jej čiastočného späťvzatia súd konanie v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 500.000 eur podľa § 96 O.s.p. zastavil a predmetom sporu zostala iba povinnosť sa navrhovateľovi formálne ospravedlniť a náhrada nemajetkovej ujmy v sume 100.000 eur, ktorú mali žalovaní 1/ až 5/ zaplatiť spolu s náhradou majetkovej škody 1.750 eur spoločne a nerozdielne. Právna úprava ochrany osobnosti, ktorá je obsiahnutá v Občianskom zákonníku vychádza z toho, že všetky fyzické osoby majú jednak všeobecné vlastnosti a univerzálne danosti každej ľudskej bytosti, ktoré sa postupne vytvárali a modifikovali v nadväznosti na celkový vývoj ľudstva v oblasti etickej, ekonomickej, politickej, kultúrnej, náboženskej a pod., jednak osobitné vlastnosti dané individualitou a neopakovateľnosťou osobnosti každého jednotlivého človeka vo všetkých stránkach a sférach jeho života. Predmetné ustanovenia zohľadňujú tak univerzálnosť platiacu pre všetkých ľudí, ako aj mnohorakú diferenciáciu vyplývajúcu z toho, že každý človek je jedinečný, originálny, inak osobnostne štruktúrovaný. Občiansky zákonník zabezpečuje ochranu osobnosti z oboch uvedených aspektov. Základnými predpokladmi zodpovednosti za škodu sú porušenie právnej povinnosti (neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa), existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie. Porušenie právnej povinnosti spočíva v existencii takého úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. K porušeniu právnej povinnosti môže dôjsť buď protiprávnym konaním alebo opomenutím toho, čo malo byť v súlade s právom vykonané. Pod pojmom škody treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, z ustanovenia § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že podmienkou práva subjektu ochrany osobnostných práv na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je taký zásah do jeho práv, ktorý v značnej miere (nielen v bežnej miere) znižuje jeho dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti. Prípustnosť peňažnej satisfakcie je teda opodstatnená všade tam, kde je osobnostná ujma spojená s osobitne citelným znížením postavenia fyzickej osoby v spoločenských kruhoch, v ktorých sa pohybuje a kde zmenšenie a vyváženie nemajetkovej ujmy nemožno napraviť inak ako cestou primeraného finančného zadostučinenia vo forme peňažného plnenia. Predpokladom vzniku tohto práva je preukázanie, že zásah do osobnostných práv mal skutočne za následok zníženie dôstojnosti

a vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere. Preukázanie tohto následku zaťažuje postihnutú fyzickú osobu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, avšak táto voľná úvaha sa musí opierať o konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Pod pojmom zníženie dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere možno rozumieť nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v osobnostnej sfére fyzickej osoby, a ktorú táto fyzická osoba vzhľadom na povahu, intenzitu, opakovanie, trvanie a šírku okruhu pôsobenia nepriaznivého následku pociťuje a prežíva ako závažnú. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca. Pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je pôvodca neoprávneného zásahu do osobnostných práv; pretože len on je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov a poskytnúť primerané finančné zadostučinenie. Žalobca za takéto neoprávnené zásahy do osobnostných práv označil nákazu zlatým stafylokokom, vyjadrenia väzenskej lekárky o tom, že sám poškodzoval, fyzické napadnutie pri eskorte, zničenie a stratu osobných vecí pri prehliadkach, nezákonné odpočúvanie telefonátov, návštevy príbuzných bez osobného kontaktu, diskrimináciu z hľadiska vykonávania pracovnej činnosti, športových aktivít, záujmovej činnosti, styku medzi ostatným odsúdenými, šikanu zo strany spoluväzňa. Išlo teda o konania osôb, s ktorým prišiel žalobca do kontaktu v rámci svojho výkonu trestu odňatia slobody a k týmto zásahom do jeho osobnostných práv malo dôjsť v ÚVTOS Leopoldov a ÚVTOS Ilava. So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti sa súd najprv zaoberal vyriešením pasívnej legitimácie žalovaných 1/ až 5/ v tomto konaní. Žalovaní 1/, 2/ a 3/ žalobcu zlatým stafylokokom nenakazili, fyzicky ho nenapadli, jeho majetok nepoškodili ani mu ho neodcudzili, pretože prehliadky jeho vecí nevykonávali. Na spôsobe výkonu trestu žalobcu sa prostredníctvom svojich podriadených pracovníkov nepodieľali, neodpočúvali jeho telefonáty, nebránili mu v návšteve rodiny a vôbec ho neobmedzovali vo výkone pracovnej činnosti, ani v športových, kultúrnych a iných aktivitách vo výkone trestu odňatia slobody. Preto z hľadiska uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nemôžu byť považovaní za subjekt zásahu. Žaloba teda v časti, v ktorej sa žalobca domáhal náhrady škody, nemajetkovej ujmy v peniazoch a ospravedlnenia v zmysle § 11 až § 13 a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a ďalších predpisov bol proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ zamietnutý, lebo nesmeroval voči pasívne legitimovaným osobám. Z hľadiska určenia subjektu zásahu do osobnostných práv nemožno štát (Slovenskú republiku) ani ústredný orgán štátnej správy (Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálne riaditeľstvo ZVJS) stotožňovať s odlišnými subjektami (ústavom na výkon trestu odňatia slobody, príslušníkmi zboru väzenskej a justičnej stráže, väzenskou lekárkou a pod.) so samostatnou právnou subjektivitou, ktoré nesú vlastnú zodpovednosť za prípadné zásahy do osobnostných práv fyzických osôb. Súd sa teda obmedzil v konaní len na ďalšie subjekty, ktoré žalobca označil ako porušovateľov svojich práv a slobôd a to žalovaných 4/ a 5/. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti bola jednak existencia neoprávneného zásahu a to, že zásah je objektívne spôsobilý privodiť ujmu, na chránených osobnostných právach. V danom prípade nebola podľa súdu preukázaná existencia žiadneho protiprávneho zásahu do osobnostných práv žalobcu v súvislosti s jeho nákazou zlatým stafylokokom v ÚVTOS Leopoldov. Žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, akým spôsobom sa nakazil a samotná skutočnosť, že mu nákazu diagnostikovali v ÚVTOS Leopoldov a tú istú baktériu v rôznom období diagnostikovali aj u iných odsúdených, nedáva podklad pre záver, že zdroj nákazy sa nachádzal práve u žalovaného 2/ a to konkrétne v jedle, na stenách uvedeného ústavu, u odsúdených vydávajúcich jedlo alebo u zvierat pohybujúcich sa v ústave. Nie je vylúčené, že uvedenú baktériu mal žalobca v tele už pred príchodom do výkonu trestu, nakoľko táto sa podľa vyjadrenia jeho ošetrojúcej lekárky nachádza asi u 1/3 populácie. Ako vyplynulo z materiálov, ktoré samotný žalobca prostredníctvom svojho zástupcu doručil súdu, zlatý stafylokok tvorí prirodzenú súčasť ľudského tela, je nebezpečný svojou rezistenciou na antibiotiká a spôsobuje zápaly. Aj keď sa mnohým ľuďom zlatý stafylokok dostane do tela, príznaky sa hneď neprejavia. Ak dôjde k prenosu (kontaktom s nakazenou osobou, alebo s infikovaným predmetom) a negatívnym prejavom tejto baktérie, objavia sa zápaly, ako tomu bolo u žalobcu. Jeho infekcia bola preliečená a dostalo sa mu potrebnej zdravotnej starostlivosti. Základným prostriedkom k hubeniu tejto baktérie je osobná hygiena a nebolo preukázané, že by táto bola v ÚVTOS Leopoldov nedostatočne zabezpečená. Osoby manipulujúce vo väznici s jedlom majú zdravotné preukazy, služobné psy v ústave sú veterinárne prehliadnuté a zaočkované, hlodavce a hmyz sú pravidelne hubené a nebolo preukázané, že by žalobcu napadli (pohryzli) služobné psy, alebo hlodavce. Avšak bolo preukázané, že žalobca schovával v chlebe drôty, mal u seba nôž a rezal si infikovanú ranu žiletkou, čo mohli byť predmety infikované uvedenou baktériou. Žiadne porušenie predpisov v súvislosti s údajným fyzickým napadnutím žalobcu pri eskorte v ÚVTOS Leopoldov dňa 10.2.2012 sa nepotvrdilo a nebolo preukázané ani odcudzenie

alebo poškodenie jeho vecí pri príchode od ÚVTOS Ilava. Žalobca neuviedol presnú špecifikáciu vecí, ktoré u seba mal, v akej boli nadobúdacej hodnote, že ich mal u seba v čase eskorty; kedy a za akých okolností (ktoré konkrétne veci) mu mali byť odcudzené, resp. zničené alebo poškodené. Taktiež sa v konaní nepreukázala žiadna jeho diskriminácia. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca je osobou právoplatne odsúdenou vo výkone trestu odňatia slobody v III. nápravno-výchovnej skupine na doživotie, ktorý je charakteristický najrozsiahlším množstvom obmedzení osobnostných práv. Žalobcu teda právny systém Slovenskej republiky už nemôže viac postihnúť, z čoho plynie opakované zneužívanie svojho práva na prístup k súdu, ktoré vykonáva na ujmu iných aj spoločnosti. Vo výkone trestu sa zjavne nudí a preto opakovanými sťažnosťami, žiadosťami a podnetmi na svoju údajnú diskrimináciu obťažuje okolie, súdny systém, ústredné orgány štátnej správy a orgány činné v trestnom konaní. V podaniach navrhovateľa sa opakujú tie isté ponosy na nespravodlivý väzenský systém, ktorý sa k nemu údajne chová diskriminačne (v športových aktivitách, obmedzenia pri návštevách, osobné prehliadky, odpočúvanie hovorov a pod., opakovane sú mu poškodzované a kradnuté veci bez bližšej špecifikácie, stále sa mu krivdí a ubližuje) a ďalšie. Súdu sú v rámci jeho rozhodovacej činnosti aktivity žalobcu známe. Tento opakovane zahajuje súdne spory nie za účelom ochrany svojich (hoci domnelých) subjektívnych práv, ale len pre súdne konanie samo. Neúnosným množstvom zahájených sporov z malicherných dôvodov nad únosnú mieru zaťažuje kapacitu beztak preťažených súdov, z čoho následne finančne profituje zahajovaním ďalších konaní ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neprimeranou dĺžkou konania. Takéto správanie možno pokladať za obštrukčné, litigiózne (sudičské) a rozporné s dobrými mravmi. Žalobca totiž v každom konaní podáva návrh na vlastné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, čím sa snaží náklady takto vzniknuté preniesť na iné subjekty a na štát. Je zrejmé, že sa odmieta zmieriť so skutočnosťou, že sa nachádza vo väzení s najprísnejším stupňom stráženia, kde platia zákonom stanovené pravidlá, ktoré on nemieni rešpektovať. Dovoľáva sa realizácie procesných práv účastníka občianskoprávneho konania v rozsahu, ako keby on bol osobou bezúhonnou, s čistým trestným registrom, hoci výkon týchto práv v takom rozsahu vzhľadom na zmysel a účel doživotného trestu stanovený v § 79 ods.1 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu (ochrana spoločnosti pred ďalšou trestnou činnosťou odsúdeného jeho izoláciou v ústave) žalobcovi neprislúcha. Žalobca sa odmieta podriaďovať obmedzeniam, ktoré so sebou prináša výkon trestu odňatia slobody v III. nápravno-výchovnej skupine, ktoré sú diferencované pre každého odsúdeného s prihliadnutím na závažnosť jeho previnenia, stupeň jeho spoločenskej nebezpečnosti a dĺžku trestu. Osobuje si vykonávať práva, ktoré prináležia odsúdeným za menej spoločensky nebezpečnú trestnú činnosť, zaradenými v inej (miernejšej) nápravno-výchovnej skupine, teda porovnáva neporovnateľné; čo je v priamom rozpore s účelom trestu, ktorý bol právoplatne uložený žalobcovi. Súd dospel k záveru, na základe vyjadrení oboch žalovaných 4/ a 5/, že spôsob výkonu trestu a jeho realizácia plne zodpovedá rozsahu previnenia žalobcu, za ktoré bol právoplatne odsúdený a vôbec ho nemožno označiť za diskriminačný. Je nepochybné, že žalobca sa všemožne snaží stanovené pravidlá obchádzať a zabezpečovať si pre seba nenáležité výhody, medzi ktoré patria napríklad vychádzky, ktoré si obstaráva za peniaze daňových poplatníkov, formou trvania na osobnej účasti na každom pojednávaní v každej z množstva ním podaných (obsahovo takmer identických) šikanózných žalôb. Takýmto spôsobom narúša zmysel výkonu trestu odňatia slobody na doživotie a preto takáto realizácia výkonu práva na prístup k súdu nemôže požívať právnu ochranu. V konaní nebol preukázaný akýkoľvek neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu a tento okrem jeho subjektívnych tvrdení nepredložil o svojej údajnej diskriminácii a vzniku škody nijaké dôkazy. Žalobou sa opätovne domáhal preskúmania nárokov, ktorými sa už zaoberali vyššie uvedené kompetentné orgány, ktoré ich uznali v celom rozsahu za nepodložené a súd na ich závery v súlade s § 153 ods.2 O.s.p. poukazuje a nebude ich preskúmať ani sa nimi zaoberať. Treba zdôrazniť, že všeobecnému súdu neprislúcha kontrola podmienok výkonu trestu odňatia slobody, pretože táto kompetencia je vyhradená subjektom uvedeným v § 97 ods.1 písm. a) až d) zákona č. 475/2005 Z.z., ktoré sú oprávnené vykonávať kontrolu výkonu trestu a dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa § 96 uvedeného zákona. V tomto konaní nebolo preukázané, že by prokurátor v prípade žalobcu nejaké porušenia jeho práv a pri výkone trestu odňatia slobody zistil, resp. konštatoval. Bez existencie neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu neprichádza do úvahy žiadna sankcia v podobe ospravedlnenia ani náhrada majetkovej a nemajetkovej ujmy a súd žalobu preto ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

4. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. tak, že žalovaným 1/ a 2/, ktorí mali v konaní úspech, súd náhradu trov konania nepriznal, lebo si ich neuplatnili. Súd nepriznal právo na náhradu trov konania ani žalovaným 3/,4/ a 5/, pretože títo si síce právo na náhradu trov konania uplatnili, avšak v zákonom stanovenej lehote ich nevyčíslili a preto im súd náhradu nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, a to podľa obsahu svojho odvolania proti výroku rozsudku, ktorým bola jeho žaloba zamietnutá. Poukázal na to, že súd prvej inštancie vec prejednal na dvoch pojednávaniach, o ktorých mu nedal vedieť, vykonal ich bez jeho prítomnosti a on tak nemohol realizovať svoje práva. Súd mal pritom povinnosť podľa zákona i podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zabezpečiť účinné realizovanie práv žalobcu a vec prejednať verejne a v jeho prítomnosti. Poukázal aj na to, že na svojej osobnej prítomnosti na pojednávaniach trval. Jeho prítomnosť na pojednávaní nemohla nahradiť prítomnosť jeho právneho zástupcu, pretože tento mohol riešiť veci iba z hľadiska právneho ale nie vecného, keď nebol účastný toho, čo sa žalobcovi udialo, nepozná okolnosti a súvislosti. Okrem toho v čase druhého pojednávania už mal zo strany žalobcu jeho právny zástupca vypovedanú plnú moc, teda už na pojednávaní ako jeho právny zástupca ani nemohol vystupovať. Okrem toho podal žalobca na zákonnú sudkyňu námietku zaujatosti, o ktorej nebolo rozhodnuté. Žalobca poukázal aj na to, že vo veci bol síce vypočutý dožiadaným súdom dňa 29.01.2013, ale bolo mu povedané, že sa to týka žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom žalobca sám odmietol výpoveď vo veci samej pred dožiadaným súdom a trvala na výpovedi pred zákonným sudcom. Neobstojí tvrdenie súdu, že účasť žalobcu na pojednávaní nebola možná kvôli bezpečnosti, keď pojednávania v inej veci rovnakého súdu /sp. zn. 17C/172/2014/ sa žalobca bežne zúčastňuje a rovnako tak aj pojednávaní vo veciach vedených na iných súdoch /Okresný súd Trnava, Okresný súd Nitra/. Súd teda rozhodol bez toho, aby žalobcovi umožnil realizovať jeho procesné práva a napriek podanej námietke zaujatosti. Zo strany súdu prvej inštancie tak bolo porušené právo žalobcu na spravodlivý súdny proces a rozhodnutie súdu tak nemôže byť správne ani zákonné. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že žalobca nepreukázal porušenie svojich práv, tak tomu bolo len preto, že samotný súd mu svojím postupom toto znemožnil. Vec prejednal bez jeho prítomnosti, neumožnil mu vyjadriť sa k dôkazom, neumožnil mu vyjadriť sa k tvrdeniam žalovaných, ani predložiť a označiť dôkazy. V ďalšom texte odvolania sa žalobca vyjadril k meritu veci a poukázal na nesprávne právne posúdenie svojich uplatnených nárokov súdom prvej inštancie s tým, že všetky tieto otázky mali byť riešené pred súdom prvej inštancie a nie pred odvolacím súdom. Zo všetkých týchto dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 3/ Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže. Podľa neho žalobca vo svojom odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by podanie odvolania odôvodňovali. Žalovaný 3/ sa v plnom rozsahu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie stotožňuje a pridriava sa svojich vyjadrení, ktoré v priebehu konania urobil. Opätovne poukázal na to, že žalovaný 3/ nijakým spôsobom nezasiahol, či už priamo alebo nepriamo, do práv žalobcu na ochranu jeho osobnosti, keď výkon trestu odňatia slobody žalobcu zabezpečoval príslušný ústav a žalovaný 3/ nerealizoval úkony, ktoré by s výkonom tohto trestu priamo súviseli. Nie je tak daná pasívna vecná legitímácia žalovaného 3/. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

7. Na toto vyjadrenie žalovaného 3/ žalobca opätovne poukázal na porušenie jeho práv v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré opísal vo svojom odvolaní a uviedol, že žalovaný 3/ vo svojom vyjadrení nevyvrátil ani nespochybnil tieto fakty.

8. Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu zo strany žalovaných 1/, 2/ a 4/ nebolo podané.

9. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 370 a § 380 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolania žalobcu, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti vo výroku II. o zamietnutí žaloby žalobcu a v súvisiacich výrokoch III. a IV. o náhrade trov konania žalovaných podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z nasledovných dôvodov:

10. Civilný sporový poriadok umožňuje účastníkovi konania podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie len z dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 365. V danej veci odvolateľ uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP a namietal, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V prípade, že odvolací súd zistí naplnenie takéhoto uplatneného odvolacieho dôvodu a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ide o dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

11. O procesnú vadu v zmysle uvedených zákonných ustanovení spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe konajúceho súdu vedúcemu k porušeniu práva na spravodlivý proces ide vtedy ak súd v priebehu konania neumožní účastníkovi realizovať je zákonom priznané procesné práva. Takýmto právom účastníka súdneho konania je aj jeho právo na prejednanie veci v jeho prítomnosti / podľa čl.48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných

prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom/.

12. Ústavou Slovenskej republiky zaručené právo osobnej prítomnosti účastníka na súdnom konaní Civilný sporový poriadok zabezpečuje tak, že ukladá súdu, aby na prejednanie veci nariadil ústne pojednávanie, na ktoré, ak je strana zastúpená zástupcom na celé konanie, spravidla predvolá len zástupcu a stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch. /čl. 12 a čl. 14, § 177 a § 178 CSP/. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej 5 dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať /§ 178 ods. 2 CSP/. Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije, teda či sa pojednávanie zúčastní alebo nie. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie súd podľa § 180 CSP rozhodne, či sa pojednávanie bude konať v jeho neprítomnosti. O konaní pojednávania aj bez prítomnosti riadne predvolaného účastníka môže konajúci súd spravidla rozhodnúť vtedy, ak tento účastník neospravedlní svoju neprítomnosť včas a závažnými okolnosťami, pričom konajúci súd musí vždy prihliadať na to, aby svojím procesným postupom nezneškodnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv v miere, ktorá predstavuje porušenie práva účastníka na spravodlivý proces.

13. Aj účastník konania, ktorý je vo výkone trestu, má právo byť riadne predvolaný na súdne pojednávanie, má právo na dostatočnú prípravu na pojednávanie a právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy, zhrnúť ich a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. V zmysle § 47 ods. 2 vyhlášky 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy osoby vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe sa predvolávajú prostredníctvom ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo ústavu na výkon väzby so žiadosťou o ich predvedenie. Ak je predvolaná osoba vo väzbe v inej veci, treba k žiadosti pripojiť písomný súhlas príslušného prokurátora alebo predsedu senátu s predvedením.

14. K právu osôb vykonávajúcich trest odňatia slobody zúčastniť sa na pojednávaní súdu v ich veci sa vyjadril vo svojej rozhodovacej činnosti aj Európsky súd pre ľudské práva /ďalej len „ESLP“/ a to v súvislosti s čl. 6 /Právo na spravodlivé súdne konanie/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je viazaná aj Slovenská republika a ktorý okrem iného stanovuje, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Aj keď čl. 6 Dohovoru nezaručuje právo osobnej účasti na pojednávaní súdu v civilných veciach, ale skôr všeobecnejšie právo účinne hájiť svoju vec pred súdom a právo na rovnosť zbraní vo vzťahu k protistrane, vo veci Kovalev proti Rusku ESLP nepovažoval za dostatočné, že sťažovateľa zastupovala jeho manželka, pretože žaloba bola do značnej miery založená na jeho osobnej skúsenosti a osobná účasť sťažovateľa bola nevyhnutná z hľadiska práva na spravodlivý proces. V rozsudku Mokhov proti Rusku zo dňa 04.03.2010 ESLP potom formuloval všeobecný princíp, podľa ktorého vzhľadom na zrejme obtiaže, ktoré sú spojené s prepravou odsúdených z jedného miesta na druhé, možno v zásade akceptovať, že v prípadoch, kedy nie je žaloba založená na osobných skúsenostiach žalobcu, nemalo by byť v rozpore s princípom rovnosti zbraní, ak bude väzeň na pojednávaní súdu prítomný len prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci si žalobca podanou žalobou nárokuje od žalovaných náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a ospravedlnenie a náhradu majetkovej škody, titulom porušenia jeho práva na ochranu osobnosti a titulom náhrady škody s tým, že ku všetkým porušeniam jeho práv došlo počas výkonu trestu odňatia slobody vo väzniciach a to spôsobom výkonu trestu a postupom alebo konaním príslušníkov ZVJS, pričom vo svojej žalobe uviedol skutkové okolnosti, za ktorých malo k porušeniu jeho práv dôjsť /vid'. bod 1. tohto rozhodnutia/.

16. Z obsahu spisu v predmetnom spore vyplynulo, že žalobca bol po podaní žaloby súdom prvej inštancie /nie dožiadaným súdom ako sám v odvolaní uvádza/ vypočutý vo veci dňa 29.01.2013. Výsluch vo Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava vykonal vyšší súdny úradník, nie sudca, ktorému bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie. Vyšší súdny úradník podľa pokynu zákonného sudcu, a vyplýva to aj zo samotnej zápisnice o výsluchu, viedol výsluch žalobcu s cieľom odstrániť vady podanej žaloby. Žalobca podľa bodu 26. Zápisnice vyhlásil, že „nebude výsluch realizovať“ lebo ho poškodzuje na jeho právach a práva na verejné konanie sa nevzdal, a nedal súhlas, aby bolo konané v jeho neprítomnosti a aby vec prejednával iný ako zákonný sudca. Žiadal o riadne pojednávanie.

17. Súd prvej inštancie po vylúčení žalobcu uznesením č.k. 14C/403/2012-34 zo dňa 09. augusta 2013 žalobu žalobcu odmietol, pretože nemala zákonom stanovené náležitosti. Na odvolanie žalobcu tunajší odvolací súd uznesením č.k. 17Co/170/2014-124 zo dňa 30. apríla 2014 toto rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pretože neboli splnené zákonné podmienky na odmietnutie žaloby žalobcu. Na výzvu súdu prvej inštancie realizovanú uznesením zo dňa 10.02.2015 žalobca svoju žalobu písomne doplnil.

18. JUDr. Ján Kanaba, advokát, dňa 29.12.2015 predložil súdu prvej inštancie plnú moc od žalobcu na jeho zastupovanie v spore s tým, že bol žalobcovi určený na poskytnutie právnej pomoci zo strany Centra právnej pomoci.

19. Súd prvej inštancie následne prejednal vec na dvoch pojednávaniach, a to bez prítomnosti žalobcu. Po tom, čo žalobcovi súd prvej inštancie oznámil prvý termín pojednávania /27.04.2016/ žalobca súdu písomne uviedol, že nesúhlasí s tým, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti a vyzval súd, aby požiadal príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody o jeho predvedenie na pojednávanie. Podaním zo dňa 24.03.2016 zástupca žalobcu písomne upravil a doplnil žalobu žalobcu a v tomto podaní okrem iného uviedol, že žalobca žiada ostatné návrhy na doplnenie dokazovania prezentovať osobne aj s vysvetlením a zdôvodnením na prvom pojednávaní. Súd prvej inštancie dňa 27.04.2016 vykonal vo veci pojednávanie, bez prítomnosti žalobcu, za prítomnosti jeho zástupcu, na ktorom vykonal dokazovanie oboznámením obsahu listinných dôkazov. Zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že žalobca chcel byť na pojednávaní osobne prítomný, sám sa chcel vyjadriť k okolnostiam, prípadným svedkom a k svojej chorobe a z tohto dôvodu požiadal zástupca žalobcu o odročenie pojednávania a predvolanie žalobcu. Pojednávanie súd prvej inštancie odročil na deň 30.05.2016 za účelom zabezpečenia kópií dokladov, ktoré boli predložené na pojednávaní a ktoré zašle účastníkom.

20. Písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 16.05.2016 žalobca namietol zaujatosť zákonnej sudkyne v predmetnom spore s odôvodnením, že nebolo zabezpečené jeho predvedenie na pojednávanie a jeho zástupca mu oznámil, že súd tak ani nemieni urobiť. Okrem toho podal na zákonnú sudkyňu trestné oznámenie a preto môže byť voči jeho osobe zaujatá. K tomuto podaniu žalobca pripojil ďalšie písomné podanie, ktorým svojmu zástupcovi odvolal plnú moc /nesprávne žalobca označil toto ako výpoveď plnej moci/, pretože na pojednávaní dňa 27.04.2016 nesplnil jeho záväzné pokyny.

21. Súd prvej inštancie následne, v určenom termíne dňa 30.05.2016, vykonal aj druhé pojednávanie vo veci, na ktorom rozhodol napadnutým rozsudkom. Pojednávanie uskutočnil bez prítomnosti žalobcu, za prítomnosti zástupcu žalobcu, ktorému oboznámil odvolanie plnej moci zo strany žalobcu. Súd prvej inštancie na námietku zaujatosti zákonnej sudkyne, ktorú vzniesol žalobca neprihliadal, čo odôvodnil podľa § 14 ods. 3 O.s.p. tým, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci a pokiaľ ide o žalobcom podané trestné oznámenie zákonná sudkyňa uviedla, že jeho obsah nepozná, nebola s ním oboznámená a preto sa z tohto dôvodu za zaujatú nepovažuje.

22. Odvolací súd po zvážení uvedeného procesného postupu súdu prvej inštancie dospel k záveru, že súd prvej inštancie opísaným procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. V predmetnom spore pritom ide o vec, ktorá podľa v žalobe opísaných skutkových okolností uplatnených nárokov žalobcu, je založená na osobných skúsenostiach žalobcu /poškodenie zdravia žalobcu vo výkone trestu odňatia slobody, tvrdené fyzické napadnutie príslušníkmi ZVJS, tvrdená škoda na majetku na osobných veciach žalobcu, ktoré mal mať vo výkone trestu, a podobne/. Osobná účasť žalobcu v konaní, ktorý sa môže vyjadriť ku všetkým týmto skutkovým okolnostiam tvrdených porušení svojich práv, sa tak javí ako nevyhnutná z hľadiska práva na spravodlivý proces. Napriek tomu súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol bez toho, aby zabezpečil prítomnosť žalobcu na pojednávaniach alebo aby ho aspoň vypočul vo veci samej. Účasť zástupcu žalobcu na pojednávaní súdu sa z hľadiska povahy veci javí odvolaciemu súdu ako nedostatočná, pričom je nutné poukázať na to, že na druhom pojednávaní vo veci sa súd prvej inštancie s prítomnosťou zástupcu žalobcu uspokojil napriek tomu, že mu bolo známe odvolanie plnej moci zástupcu zo strany žalobcu, pričom podľa vtedy platného a účinného § 28 ods. 3 O.s.p. odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili. Právo žalobcu na spravodlivý súdny proces nemohlo

byť naplnené ani jeho výsluchom vo výkone trestu odňatia slobody dňa 29.01.2013, keď predmetom výsluchu bolo odstránenie vád žaloby žalobcu a výsluch nevedol sudca ale vyšší súdny úradník.

23. Odvolací súd netvrdí, že žalobca musí byť nutne prítomný na pojednávaní. Vychádzajúc aj z vyššie uvedených záverov ESLP žalobca, právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie a umiestnený v ústave na výkon trestu odňatia slobody v maximálnom stupni stráženia, hoci má bezpochyby právo na prístup k súdu a má právo domáhať sa ochrany svojho práva na súde, musí strpieť primerané obmedzenia, ktoré vyplývajú z jeho situácie ako odsúdenej osoby. Záujem bezpečnosti spoločnosti, záujem hospodárnosti konania, ochrana života a zdravia druhých predstavujú dostatočný dôvod na to, aby tieto jeho práva boli realizované modifikovane. Keďže ide v spore o vec, ktorá je založená na osobných skúsenostiach žalobcu, musí byť zo strany konajúceho súdu vytvorený pre žalobcu procesný priestor, aby sa mohol sám, osobne k veci vyjadriť. Toto môže byť realizované nielen jeho osobnou účasťou na pojednávaní ale napríklad aj jeho výsluchom vo veci dožiadaným súdom, uskutočnením pojednávania prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie /§ 175 CSP/. V danom spore však súd prvej inštancie takto nepostupoval a nevykonal opatrenia, ktoré by sa javili byť dostatočné na ochranu práv a oprávnených záujmov žalobcu a na efektívne uplatnenie jeho práva účinne obhajovať svoju vec pred súdom a práva na rovnosť zbraní.

24. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku II. o zamietnutí žaloby žalobcu a v súvisiacich výroko III. a IV. o náhrade trov konania žalovaných podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie umožní žalobcovi osobnú účasť na konaní, spôsob akým sám určí, ktorý však bude vytvárať pre žalobcu možnosť efektívneho uplatnenia jeho práva účinne obhajovať svoju vec pred súdom a práva na rovnosť zbraní.

25. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania /§ 396 ods. 3 CSP/.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).